

Passie voor voedsel en eerlijke wereld

God in de supermarkt

'Geef ons heden ons dagelijks brood.' De bede uit het Onze Vader klinkt vandaag de dag nogal achterhaald. 'De mens leeft niet bij brood alleen', is meer waar dan ooit. Kijk in uw eigen voorraadkast. Loop door de supermarkt. Voedsel heeft ontelbare vormen, kleuren, geuren en smaken. Sinds Jezus zijn de tijden veranderd.

Herman Radstake

Niet helemaal, vinden Arjan Schoonhoven en Alfred Slomp. Waarden als zorg voor de armen en gerechtigheid gelden ook nu nog als opdracht voor samenleven. Ook in de supermarkt bij het kiezen tussen producten? Of kiezen we toch voor de goedkoopste, en kijken we even weg van hoe, waar, door wie en onder welke omstandigheden ze zijn gemaakt? Of wil je de kwaliteit van A-merken? Welke waarden leiden je als consument? Hierover ontwikkelden ze de interactieve workshop 'God in de supermarkt'.

Slomp werkt als zorgcoördinator in het Arnhemse Voortgezet Speciaal Onderwijs. Schoonhoven is in het dagelijks leven werkzaam als lerarenopleider en promovendus op de Radboud Univer-

siteit Nijmegen en docent biologie. Ze leerden elkaar kennen op de studievereniging in Wageningen. Arjan: 'Ik was een brave boerenzoon die biologie ging studeren en ik was helemaal niet bezig met duurzaamheid en armoede. We voerden gesprekken over geloof, inspiratie en armoede. Je (Alfred) zette me heel erg daarover aan het denken. Hij vertelde eens over een kind in de derde wereld dat honger lijdt. Je ziet de pijn van dat kind in zijn gezicht. Dat raakte me toen erg.' De gesprekken bleven ook na hun studietijd.

Gat tussen willen en doen

Ze delen hun passie voor onderwijs, een eerlijke wereld en voor voedsel. Slomp was in de (baptisten)kerk bezig met eerlijke handel. Slomp: 'Daar vroegen ze een keer om er een workshop over te geven. Dat vond ik leuk en daarom ben ik dat vaker gaan doen. ook over andere duurzame thema's. Arjan is een onderwijsmens in hart en nieren. Die zei: ik wil ik dit goed doen, over een thema waarvan ik veel weet. Voedsel lag voor ons voor de hand. Als biologen ligt ons hart en onze kennis daarbij. We vroegen ons af hoe

we mensen kunnen stimuleren om hierover te gaan nadenken.' Als promovendus en opleider probeert Schoonhoven al zijn passies en zijn achtergrond als boerenzoon in één project te krijgen. Schoonhoven legt uit: 'Ik ben me er toen ook beroepsmatig mee bezig gaan houden. Hoe kun je de wereldvoedselproblematiek de klas in brengen? Ik was meer met dierenwelzijn bezig, Alfred meer met eerlijke handel. We hebben lang gezocht naar een gemeenschappelijke noemer. Ineens tijdens een kerkdienst wist ik het: 'God in de supermarkt'. In de supermarkt komt de hele wereld samen, alles wat je daar doet heeft invloed op hoe mensen en dieren leven, op milieu, op gezondheid, landbouw, wereldhandel, arbeidsvoorwaarden, verdelingsvraagstukken, transport, milieu. We worden platgegooid met keurmerken en labels. Hoe kun je mensen helpen in die wirwar verantwoordelijke keuzes te maken?'

Vrije keuze

Met de studenten die hij opleidt heeft Schoonhoven dat een paar keer uitgeprobeerd, en gekeken wat wel en niet

werkt. Die kennis benutte hij ook voor bij de ontwikkeling van de workshop. Slomp: 'We wilden een interactieve workshop. We wilden positief beïnvloeden en de vrije eigen keuze van mensen respecteren. We willen inzicht geven in wat we doen als consument, welke keuzes we maken als we producten kopen, welke waarden hierin een rol spelen. Veel mensen willen wel rekening houden met milieu en eerlijke productieomstandigheden, maar er zit een gat tussen willen en doen.' Schoonhoven: 'Dat is wat we in de workshop doen: We geven argumenten ter overweging, welke waarden hierin meespelen, maar we willen niet voorschrijven wat mensen moeten doen.' Al voegt hij er voorzichtig aan toe: 'Hoewel ik nu wel denk dat plantaardig voedsel eigenlijk altijd goed is...'

Vechten om vegagerechten

Ze hebben de workshop gegeven bij kerkelijke gemeenten, op een conferentie van biologiedocenten, op een school en met studenten. 'We starten altijd met de vraag 'wat doe je als je in de supermarkt staat? Kies je voor je eigen belang, voor milieu, voor dierenwelzijn of voor boeren of arbeiders. Wat vind je het belangrijkste?' Daar stellen we dan lastige vragen bij. Ben je je bewust van je motieven en waarden? Dat soort vragen. Met een powerpoint ordenen we heel aardig de vele aspecten en met andere werkvormen verdiepen ze hun bewustzijn. De deelnemers - sommigen zijn er al veel mee bezig, voor anderen is het nieuw - gaan vooral met elkaar in gesprek. Dat is eigenlijk telkens heel leuk.' Uit de reacties tijdens en na de workshops valt af te leiden dat de deelnemers blij zijn met de inzichten die de workshop heeft geboden, zegt Slomp. 'En vooral dat ze zich nergens gedwongen hebben gevoeld.' Schoonhoven: 'We hebben van mensen gehoord dat ze geen eten meer weggooiden, en dat ze van vlees van de Aldi zijn overstapt naar soja-producten van de biologische winkel. Op mijn werk zie ik mijn collega's vechten om vegagerechten.'

'Mijn eigen ervaring is ook dat bewust omgaan met eten het leuker en lekkerder maakt. En ik heb het idee dat ik er gezonder door ben,' zegt Slomp. 'Vrienden van ons, echte vleeseters, zijn vegetariër geworden toen ze merkten dat dat ook lekker kan zijn.'

Homofilie en armoede

Ze groeiden allebei op in de strenge kringen van protestantse kerken, maar ze hebben het accent in hun geloof wat verlegd. Schoonhoven: 'Jezus neemt het voortdurend voor armen en het kwetsbare op en strijdt tegen onrecht. Zijn leven en de Bergrede inspireren mij. Dat is voor mij het hart van de bijbel. In deze tijd zou Jezus het ook over de natuur en dierenleed hebben gehad.' Slomp:

Arjan Schoonhoven en Alfred Slomp geven workshops over gezonde voeding

met dit onderwerp te worstelen. Ze ontdekte dat het in het hart van God zat. Daar werd ik blij van.'

In deze tijd zou Jezus het ook over de natuur en dierenleed hebben gehad

'Grote helden van het christendom zoals Martin Luther King, Bonhoeffer, Kierkegaard, Desmond Tutu hebben hierover prachtig geschreven en gepreekt en door de eeuwen heen hebben christenen het in praktijk gebracht. Wij zijn nu onder de indruk van de Amerikaan Shane Claiborne (*mede-initiatiefnemer van een radicaal-christelijke leefgemeenschap in Philadelphia, HR*). 'In kerken zeggen we ook dat er vier teksten gaan over homofilie, waarvan twee niet eenduidig worden geïnterpreteerd,' zegt Slomp, 'en misschien wel 2000 over zorg voor armen en gerechtigheid, door de hele bijbel heen. In de publieke optredens van kerken hoor ik hier weinig over.' Schoonhoven: 'Kortgeleden boycotten kerken in Zeist een bepaalde supermarkt. Niet wegens de producten, maar om de zondagsopening. Kerken schieten op een mug maar zien de olifant niet. We merken ook dat christenen in kerken over heel veel in dialoog willen,' vervolgt hij, 'maar niet hierover. Een heel gelovige jonge vrouw vertelde dat ze in gebed toestemming had ervaren om

Het duo geeft op meer manieren vorm aan deze keuze. Slomp richtte een paar jaar geleden met 60 anderen een christelijke gemeenschap op in Veenendaal. 'Geen kerk, juist niet. We houden alternatieve diensten en komen regelmatig bij elkaar om uit te wisselen hoe je geloof in de praktijk kunt brengen in het dagelijks leven.' Standpunten over voedsel kleuren hun stemgedrag. 'Politiek moet de meest kwetsbaren beschermen. GroenLinks en de ChristenUnie doen hier al veel aan,' vindt Schoonhoven. Hij ziet ook een grote taak voor het onderwijs. 'Duurzaamheid sijpelt snel door in het biologie-onderwijs. Deze generatie jongeren zal toch moeten gaan nadenken over hoe ze in de toekomst voldoende voedsel en een leefbare aarde kunnen inrichten.'

Ze willen de workshop graag vaker geven, bijvoorbeeld met gesprekskringen, leerhuizen en vrouwengroepen in kerken. De kosten kunnen geen bezwaar zijn: 'De reiskosten'.

Website: www.godindesupermarkt.nl

Tips om meer te lezen over passie voor voedsel

YouTube: Desmond Tutu in College Tour
Shane Claiborne:
www.thesimpleway.org

Vegetarische gerechten kunnen juist heel lekker zijn!